

Tieslietu ministrija

Projekts Nr.JUST/2010/KPEN/AG/1546 "Atjaunojošā taisnīguma aktuālas problēmas, risināšanas perspektīvas Eiropas Savienībā"

Konference „Mehānismi cietušo kompensācijai kriminālprocesā Eiropas Savienībā”

2013. gada 22.maijs

Cietušo vajadzību izvērtējums pirmā kontakta laikā ar Valsts policiju

Projekta „Atkārtotas viktimizācijas novēršana Valsts policijā”
eksperte,

VP RRP Kriminālpolicijas vecākā inspektore - psiholoģe,
Dr.psych. Dace Landmane

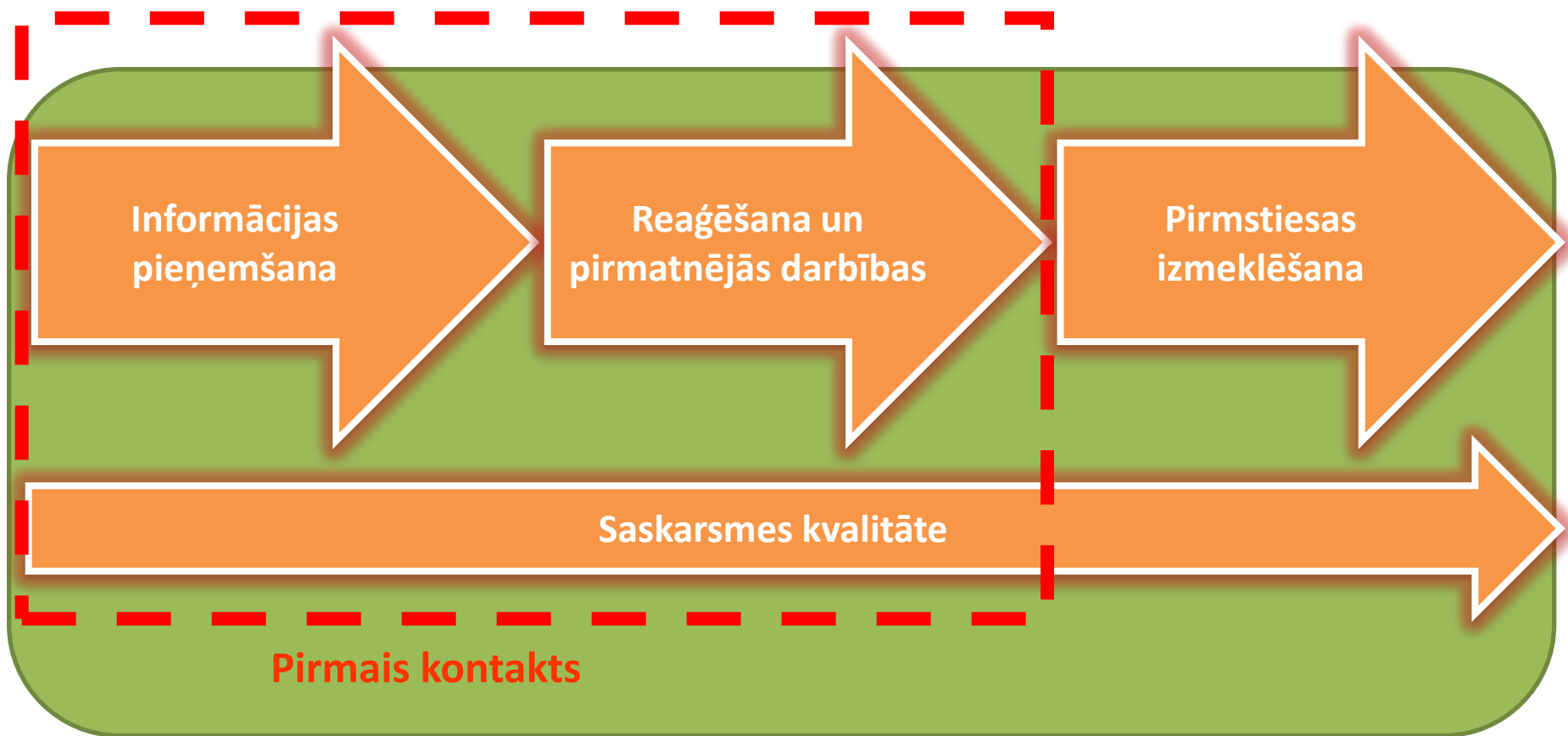
Cietušais pirmā kontakta laikā ar Valsts policiju (VP)

- 2010. gadā VP veiktais pētījums atklāja, ka 49,2% cietušie ir neapmierināti ar policijas darbu pirmā kontakta laikā
- Pirmā kontakta kvalitātei ir liela ietekme uz cietušo apmierinātību, kas ir priekšnoteikums:
 - viņa gatavībai sadarboties turpmākās izmeklēšanas laikā
 - viņa gatavībai vērsties Valsts policijā atkārtoti
 - viņa gatavībai sadarboties ar Valsts policiju

Cietušais pirmā kontakta laikā ar VP

- 2012. gadā VP tika veikts pētījums “Cietušo novērtējums: policijas darbinieku saskarsmes kvalitāte un apmierinātība ar policijas darbu pirmā kontakta laikā”
- Cietušajiem pirmā kontakta laikā ar policiju īpaši ir nepieciešams nodrošināt vajadzības pēc atbalsta, kas savukārt no policijas darbinieku prasa pielietot īpašas prasmes un zināšanas

Cietušais pirmā kontakta laikā ar VP

2012. gadā reģistrēti 206 217 notikumu

2012.gadā reģistrēti 49 905 noziedzīgi nodarījumi

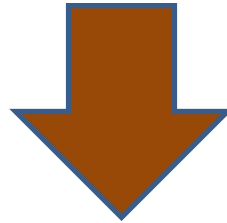
Cietušais pirmā kontakta laikā ar VP

- **Cietušais** kriminālprocesā var būt fiziskā vai juridiskā persona, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, proti, morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums (*KL 95.panta 1.daļa*).
- **Cietušais** ir persona, kura uzskata, ka pret viņu ir veikts nodarījums, kā rezultātā radīts kaitējums, proti, morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums (turpmāk – cietušais).

Cietušais pirmā kontakta laikā ar VP

- **Cietušo raksturojums:** vecums, dzimums, izglītības līmenis, ienākumu līmenis, profesionālā nodarbošanās, piederībai sociālajai grupai, iepriekšēja traumatiska pieredze, psihiatriskas saslimšanas u.c.
- **Nodarījumu, kurā iesaistīti cietušie raksturojums:** nodarījuma veids, biežums, ilgums, smagums u.c.

- **Cietušajam radītās sekas** (morālas, fiziskas, mantiskas): īstermiņa sekas (emocionālās, kognitīvās, fiziskās, uzvedības) un ilgtermiņa sekas (piemēram: PTSS, depresija)
- **Cietušā vajadzības:** atbalsts, informācija, drošība u.c.

Cietušais pirmā kontakta laikā ar VP

Vajadzība pēc drošības

Vajadzība pēc informācijas

Vajadzība pēc atbalsta

Vajadzība pēc pieejamība

Vajadzība pēc nepārtrauktības

Vajadzība tikt sadzirdētam

Vajadzība pēc taisnīguma

Vajadzība pēc mantas atgūšanas

Vajadzība pēc tūlītējas reaģēšanas

Vajadzība pēc vainīgā sodīšanas

Cietušā apmierinātība ar VP pirmā kontakta laikā

VP 2012. gada pētījums:

“Cietušo vērtējums: policijas darbinieku saskarsmes kvalitāte un apmierinātība ar policijas darbu pirmā kontakta laikā”

Pētījuma mērķis: novērtēt policijas darbinieku **saskarsmes kvalitāti** un cietušo **apmierinātību ar policijas darbu pirmā kontakta laikā**

Galvenie pētījuma virzieni:

1. Cietušo vērtējums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība
2. Policijas darbinieku vērtējums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība
3. Cietušo vērtējums pa nodarījuma veidiem: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

VP pētījums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Saskarsmes kvalitātes raksturotāji:

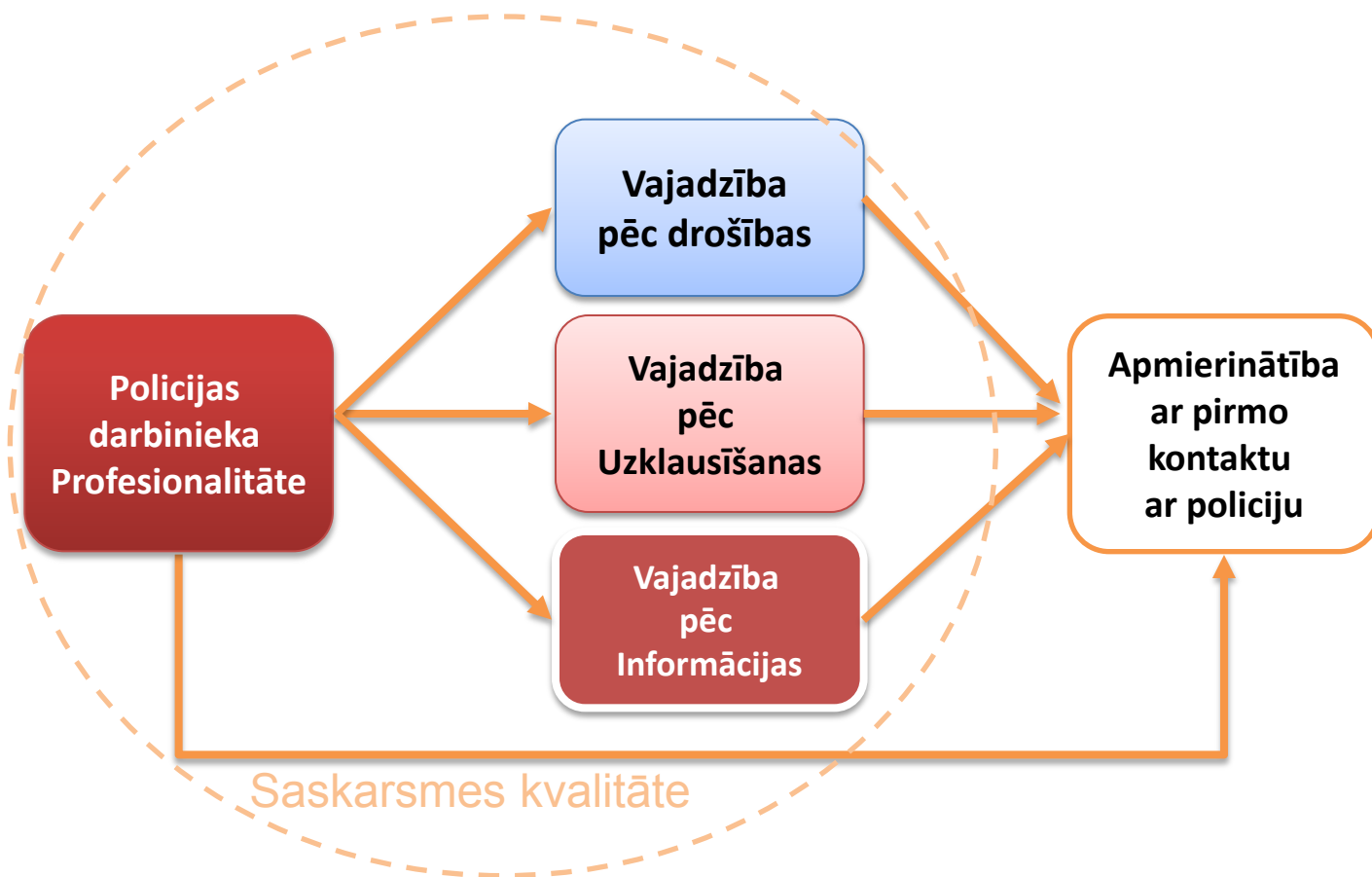
- **Policijas darbinieka profesionalitāti** raksturo viņa spēja rīkoties pārliecinoši un profesionāli, spēja pārzināt to ko dara
- **Vajadzības pēc drošības** nodrošināšanu raksturo cietušā vajadzība pēc psiholoģiskās un fiziskās drošības, kā arī izjust, ka policijas darbiniekam rūp cietušā turpmākā drošība
- **Vajadzības pēc uzklausišanas** nodrošināšanu raksturo prasmes uz klausīt cietušo un izturēties pret viņu ar cieņu
- **Vajadzības pēc informācijas** nodrošināšanu raksturo nepieciešamība saņemt informāciju par cietušā tiesībām un policijas veiktajām darbībām

VP pētījums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Apmierinātību ar pirmo kontaktu ar policiju raksturo cietušo subjektīvās izjūtas, cik lielā mērā pirmais kontakts ir bijis pielāgots viņa vēlmēm, vajadzībām un vērtībām

VP pētījums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Pētījuma dizains:

VP pētījums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Pētījuma dalībnieki:

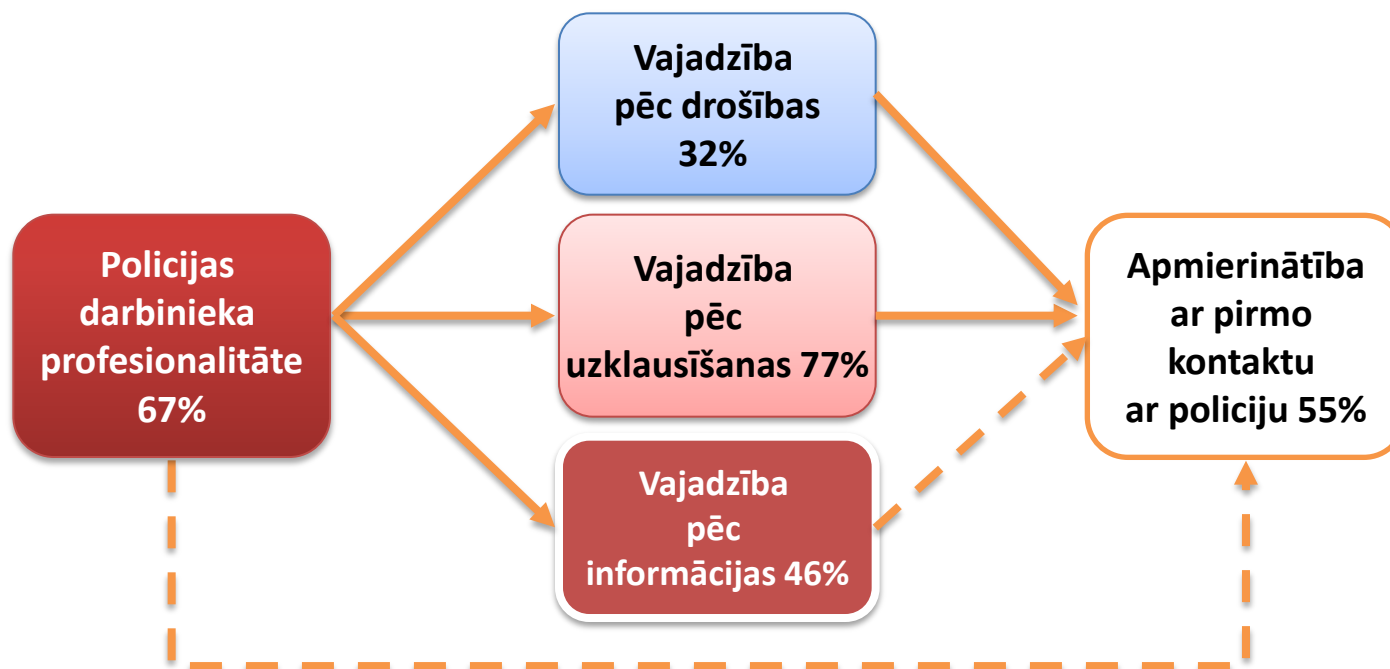
1102 cietušie vecumā no 18 līdz 89 gadiem ($M=45$, $SD=17,01$), vīrieši 42% un sievietes 58%. No tiem ar pamatzglītību 13%, vidējo izglītību 52% un augstāko izglītību 35% respondentu.

Nodarījumu grupas: pret dzīvību un veselību 15%; pret godu un cieņu 1,2%; pret sabiedrisko kārtību 16%; pret tikumību un dzimuma neaizskaramību 0,3%; pret īpašumu 61%; pret jurisdikciju un pārvaldes kārtību 0,2%; citi nodarījumi 6,3%

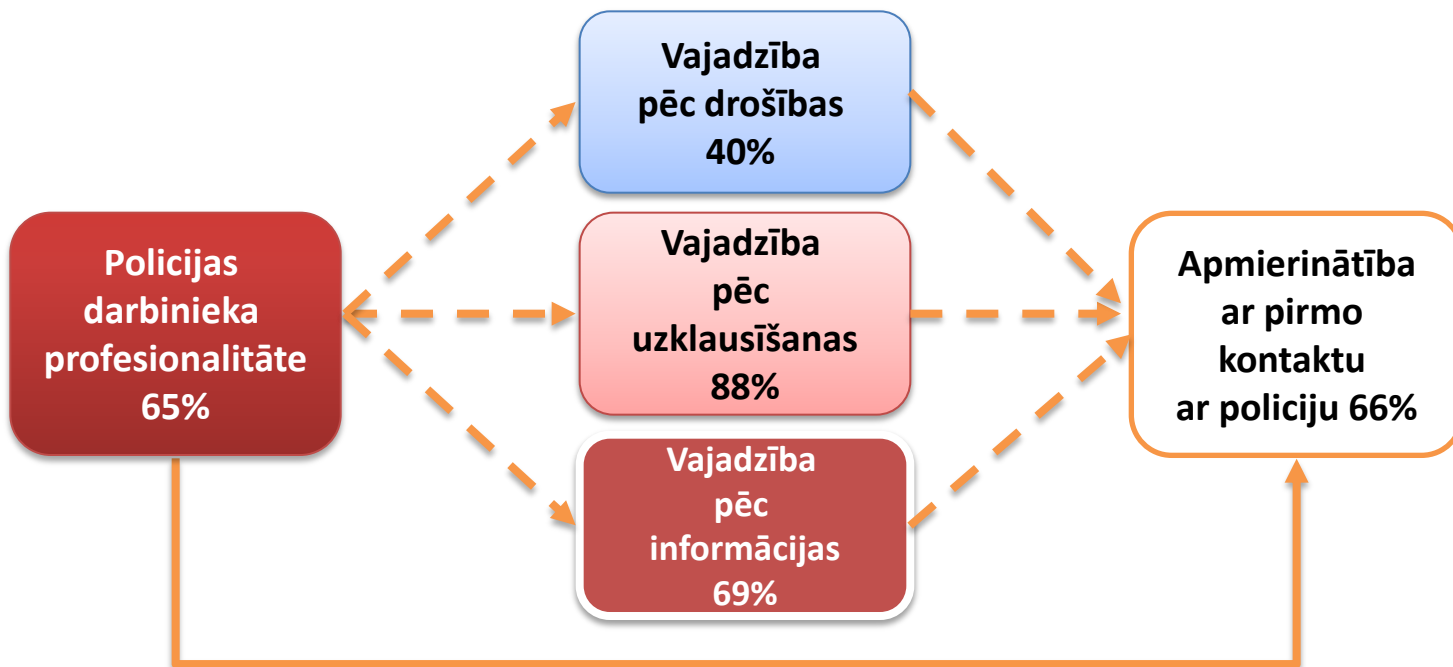
Pētījuma norise:

Kopumā no 2012. gada 2.janvāra līdz 2012. gada 31.jūlijam tika sagatavotas un nosūtītas 6611 vēstules ar anketu. Aizpildītas tika 1255 (19,3 %) anketas. No tām datu apstrādei derīgas ir 1102 anketas.

1. Cietušo vērtējums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

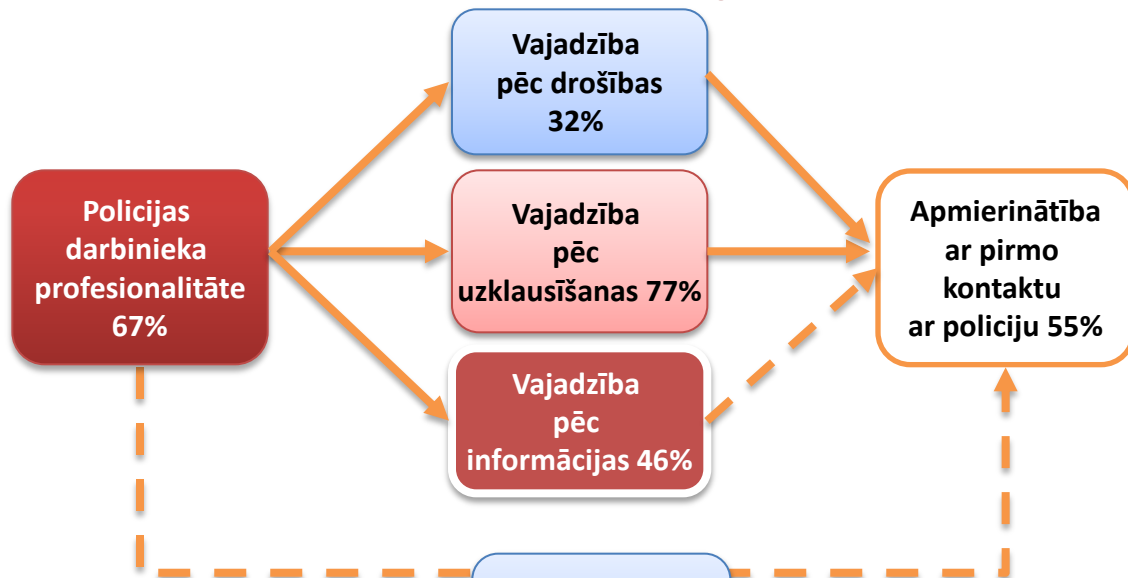

2. Policijas darbinieku vērtējums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

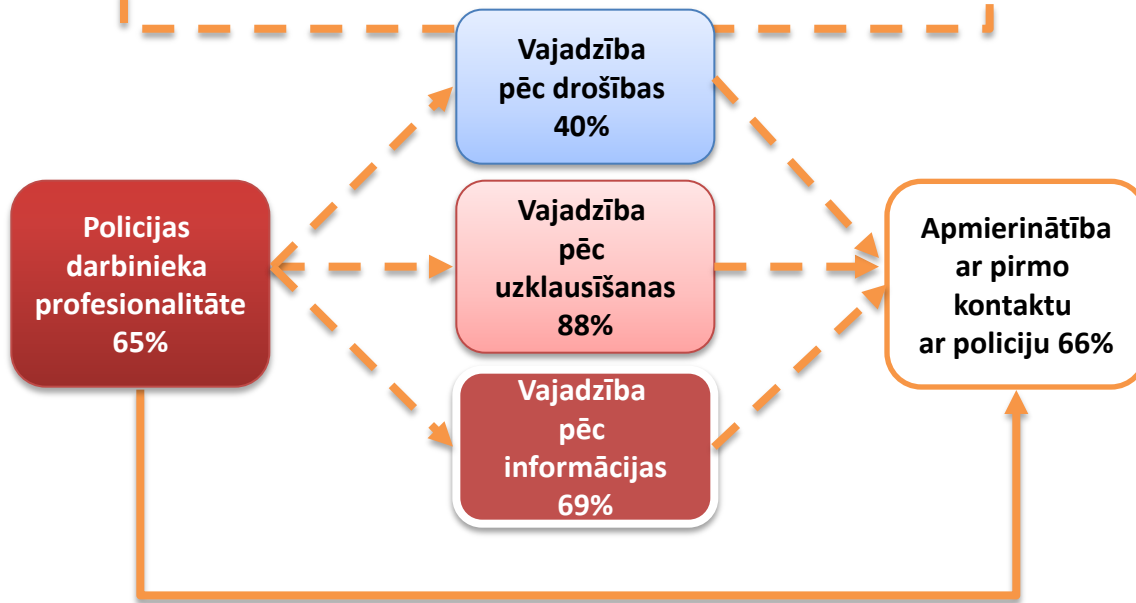

Polijas darbinieku un cietušo vērtējums: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Cietušo vērtējums

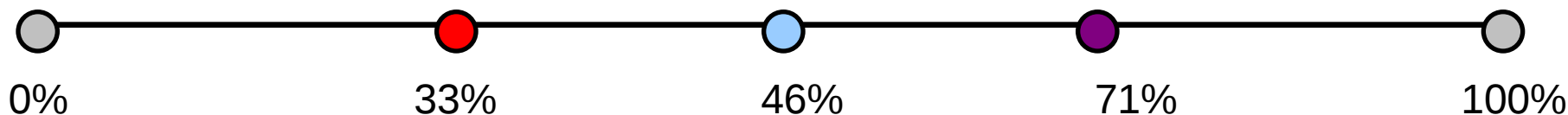
Polijas darbinieku vērtējums

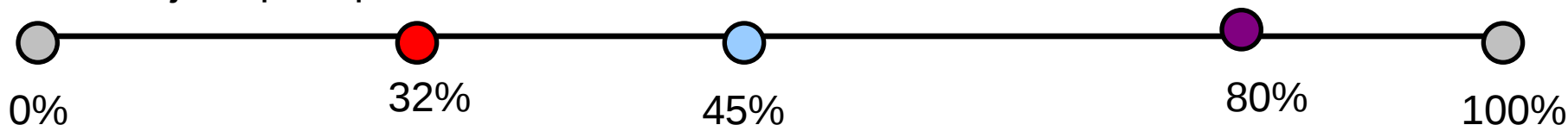
3. Cietušo vērtējums pa nodarījuma veidiem: saskarsmes kvalitāte un apmierinātība

Nodarījumi pret personu

Nodarījumi pret īpašumu

Galvenie secinājumi

- Policijas darbinieku priekšstats par cietušo vajadzībām būtiski atšķiras no cietušo priekšstata: *cietušie uzskata, ka vajadzība pēc drošības un vajadzība pēc uzklauššanas būtiski ietekmē viņu apmierinātību ar policijas darbu. Savukārt policijas darbinieki uzskata, ka šīs vajadzības cietušo apmierinātību ar policijas darbu neietekmē*
- Kā nodarījumos pret īpašumu, tā arī nodarījumos pret personu cietušie viszemāk vērtē policijas darbinieku prasmes nodrošināt vajadzību pēc drošības. Savukārt visaugstāk cietušie novērtē policijas darbinieku prasmes uzklaušīt.

Galvenie secinājumi

- Cietušo saskarsmes kvalitātes un apmierinātība ar pirmo kontaktu ar policijas darbinieku novērtējums variē pa nodarījuma veidiem:
 - *Vieni no augstākiem saskarsmes kvalitātes un apmierinātības ar policijas darbu pirmā kontakta laikā rādītājiem tiek uzrādīti sekojošās nodarījumu grupās – huligānisms, laupīšana, mantas iznīcināšana, zādzība no īpašuma.*
 - *Vieni no zemākajiem saskarsmes kvalitātes un apmierinātības ar policijas darbu pirmā kontakta laikā rādītājiem tiek uzrādīti sekojošās nodarījumu grupās – bezvēsts pazudis, miesas bojājumi, sadzīves konflikts, draudi, transportlīdzekļa zādzība.*

Galvenie secinājumi

- Cietušie norāda, ka ne vienmēr viņu vajadzību nodrošināšana (uzklausīšana, atbalsts, informācija) ietekmēs viņu apmierinātību ar policijas darbu
- Cietušie norāda, ka noteiktās situācijās tādas vajadzības kā reagēšanas ātrums, mantas atgūšana, izziņas saņemšana būs galvenās vajadzības komunicējot ar policiju

Valsts policijas rīcība pirmā kontakta ar cietušajiem kvalitātes paaugstināšanā

- Taktiskas apmācība policijas darbiniekiem darbā ar cietušajiem
- Mācību materiālu: Policijas darbinieku rokasgrāmatas darbā ar cietušajiem izstrāde
- Mācību materiāls: policijas darbinieku rokasgrāmata reaģējot uz dažādiem nodarījumu veidiem izstrāde
- Cietušo pieredzes vēršoties Valsts policijā apzināšana kā Valsts policijas darba vērtēšanas kritērijs

PALDIES PAR UZMANĪBU!